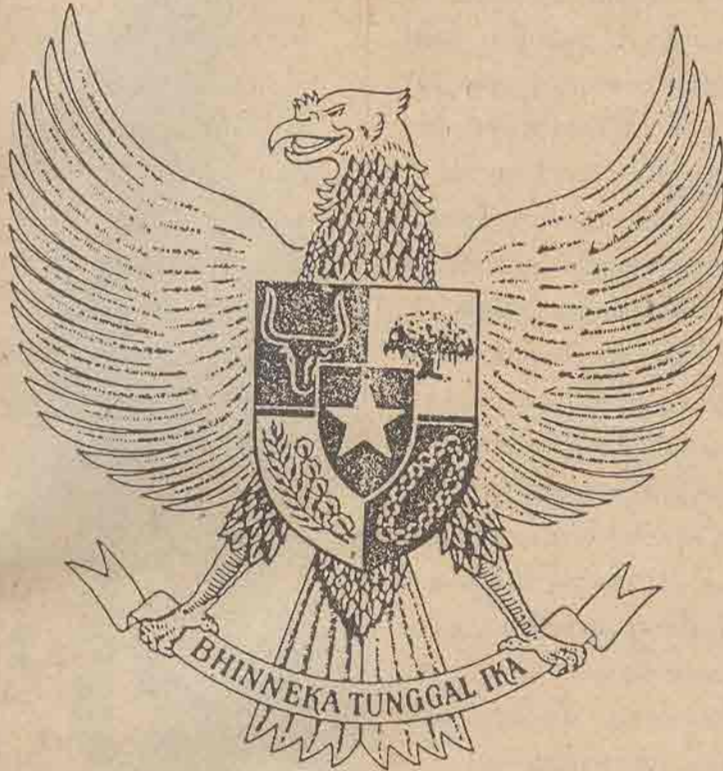

มองอิน โคนีเซีย

ต้น อินทราฟาม

ตอนที่ ๑ เรื่องทั่วไป

ผมไปอินโด

คณะประชากรศึกษาของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และ กระทรวงสาธารณสุข โดยการ สนับสนุนของ FAO จะนำผู้ว่า- ราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ผู้นำศาสนาของ ๕

จังหวัดชายแดน เจ้าหน้าที่กระทรวง สาธารณสุข และของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ รวมทั้งหมด ๕๖ คน ไปดูงานด้านประชากรศึกษา ที่อินโดนีเซีย เป็นเวลา ๑๐ กว่าวัน ในช่วงปลายเดือนกันยายน ถึง ต้นเดือนตุลาคม ๒๕๒๘ แต่ถึง วันจะเดินทาง ท่านผู้ว่าราชการ จังหวัดปัตตานีติดภารกิจเกี่ยวกับการรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระ

เจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงประทับแรมอยู่ที่ ดำหมักทักษิณราชนิเวศน์ เดินทาง ไปไม่ได้ ผมได้รับมอบให้ไปแทน ผมมีเวลาเพียง ๒ วันสำหรับ เตรียมตัวซึ่งไม่มีปัญหาอะไร เพราะ ผมพร้อมอยู่เสมอสำหรับจะทำงาน หรือเดินทางไปไหน ๆ ตกกลางคืน ผมได้ไปอินโดนีเซียโดยบังเอิญ นับเป็นครั้งแรกที่ไปและอยู่จริง ๆ เพียง ๕ วัน เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศนั้นที่จะเขียนถึงต่อ ๆ ไป จึงเป็นเรื่องที่ฉาบฉวยเต็มที โอกาส ที่จะคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง จึงมีอยู่มาก เอาเป็นว่าเขียนอ่านกัน เล่น ๆ เท่านั้น เอาจริงน่ะไม่ได้

ปฐมนิเทศก่อนเดินทาง

การเดินทางไปต่างประเทศ เป็นความจำเป็นประการหนึ่งของ ผู้เดินทางที่จะต้องศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับประเทศนั้น ๆ ให้มากที่สุด และละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้ การศึกษาหาความรู้ดังกล่าว ต้อง ทำทุกแง่ทุกมุม ทั้งด้านประวัติ- ศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม ดินฟ้าอากาศ อาหารการกิน ภาษา ที่จะพูดกัน และ ฯลฯ ยิ่งได้ละเอียด เท่าใดจะยิ่งได้ประโยชน์กับผู้เดินทางเท่านั้น คณะของเราประกอบ ด้วยข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ และ ชาวบ้านธรรมดา จำนวนถึง ๕๖ คน นับว่าเป็นคณะเดินทางที่ใหญ่ มาก พื้นฐานและประสบการณ์ก็ ต่างกันโดยสิ้นเชิง ระยะเวลา ๑๐ กว่าวันที่ต้องอยู่ด้วยกัน ต้องมี ปัญหาหลายด้าน หากไม่เตรียมการ ไว้ก่อน ผู้อำนวยการโครงการ ทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ทางมหาวิทยาลัย

กระทรวงสาธารณสุข และ FAO คงตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดให้มีการประชุมพิเศษเรื่องราวต่าง ๆ ของอินโดนีเซีย ทั้งการให้ความรู้ทางเอกสารและพบปะบุคคลคือท่านทูตของอินโดนีเซีย เจ้าหน้าที่ของสถานทูตฝ่ายต่าง ๆ แนะนำการเดินทาง การแต่งตั้ง การอยู่ร่วมกันในรูปของกลุ่ม นับว่าได้ผลดีตั้งแต่ต้นจนถึงเริ่มเดินทาง และกลับมาทุกอย่างเรียบร้อยดี

กรุงเทพ-จาการ์ต้า

วันเดินทาง ผู้อำนวยการนัดหมายทุกคนพร้อม เวลา ๐๗.๐๐ น. ที่โรงแรมเวียงใต้ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่พักอยู่ที่นั่น เพื่อเดินทางให้ถึงดอนเมืองภายใน ๐๘.๓๐ น. เพราะเครื่องบินจะออกจากดอนเมืองเวลา ๑๐.๐๐ น. พวกเราทุกคนก็ทำได้ตามเวลา จัดการทุกอย่างได้เสร็จตามกำหนด แต่เอาจริงเข้า

แม้ว่าเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์หลายอย่าง แต่ประชาชนชาวอินโดนีเซียก็ยังยากจนอยู่มาก จนกว่าคนไทย รายได้ประชาชนยังต่ำเงินเดือนข้าราชการก็ต่ำ ซึ่งดูแล้วตรงกันข้ามกับความเจริญที่เต็มทางวัตถุ

คนที่ไม่ตรงเวลาก็คือ เจ้า "กรูด้า" เครื่องบินที่จะนำเราไปอินโดนีเซีย เพราะทางบริษัทขอเลื่อนเวลาจากออก ๑๐.๐๐ น. เป็น ๑๔.๐๐ น. เวลา ๔ ชั่วโมงที่ดอนเมือง เสียไปเปล่า ๆ พวกเราทุกคนอยู่ต่างจังหวัด ไม่รู้จะไปไหนต้องเกรงอยู่ดอนเมืองนั่นเอง จนถึงเวลา ๑๔.๐๐ น. จึงได้ไปขึ้นเครื่องและออกจากดอนเมืองบินตรงไปกรุงจาการ์ต้า นครหลวงของอินโดนีเซีย โดยไม่ต้องแวะสิงคโปร์ สภาพอากาศและบรรยากาศระหว่างการบินไม่มีอะไรที่น่าตื่นเต้น มีการกดหลุมอากาศบ้างเล็กน้อย แต่ไม่ถึงกับทำให้ตกอกตกใจ เวลา ๑๗.๐๐ น.เศษ เครื่องบินร่อนลงสู่ท่าอากาศยานจาการ์ต้า รวมเวลาบินประมาณ ๓ ชั่วโมง เท่า ๆ กับไปเกาะชองกง เมื่อลงสู่ท่าอากาศยาน จัดการเรื่องเข้าเมือง เรื่องกระเป๋าสเสร็จเรียบร้อย เวลา ๑๘.๐๐ น.เศษ และมีดแล้ว จึงได้เดินทางเข้าเมือง เข้าที่พักโรงแรมที่ค่อนข้างโกโรโกโสและแย่มาก ๆ

การดูงาน

ตั้งแต่วันที่ ๒๐-๒๗ กันยายน ๒๕๒๘ เป็นการดูงานเต็มเหยียดทุกวัน ปกติจะเริ่มตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น.เป็นอย่างช้า กว่า จะกลับถึงที่พักคือห้องนอนของโรงแรมเกือบ ๑๘.๐๐ น.ทุกวัน การดูงานมีทั้งฟังบรรยาย

ของอินโดนีเซีย เรื่องการวางแผนครอบครัวของอินโดนีเซีย การเยี่ยมคำนับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีการรับฟังทุกครั้ง สลับฉากด้วยการนำคณะไปต่างเมือง แต่ละเมืองจะไปสู่ "บูบาตี" คือจังหวัดจนถึงตำบลหมู่บ้าน แต่ละระดับที่พวกเราไป ได้ทราบเรื่องราวพบปะผู้คนมากมาย นับเป็นการเดินทางที่ให้ความประทับใจยิ่งสำหรับผม เพราะเป็นการดูงานที่ตรงคร่ำ ต้องอดทน และมีเรื่องราวที่น่าสนใจมากมาย ซึ่งผมจะเล่าเป็นของฝากต่อไป

ตอนที่ ๒

เรื่องราวของอินโดนีเซีย

ภูมิประเทศ

อินโดนีเซีย เป็นประเทศหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วยเกาะใหญ่ ๆ ๕ เกาะ และหมู่เกาะเล็ก ๆ อีกประมาณ ๓๐ หมู่เกาะ ซึ่งมีเกาะรวมกันถึง ๑๓,๖๗๗ เกาะ ในจำนวนนี้เป็นเกาะที่มีคนอาศัยประมาณ ๖,๐๐๐ เกาะ ชื่ออินโดนีเซียได้มาจากคำกรีก ๒ คำประกอบกัน คือ อินโด หมายถึง อินเดียตะวันออก และ นีเซีย หมายถึงเกาะ ดังนั้นอินโดนีเซีย ตามตัวอักษร จึงหมายถึงหมู่เกาะอินเดียตะวันออก

หมู่เกาะอินโดนีเซียเปรียบประหนึ่งทางหลวงที่ผ่านระหว่าง ๒ มหาสมุทร (มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดีย) และสะพานที่เชื่อมระหว่าง ๒ ทวีป (ทวีปเอเชียและออสเตรเลีย) หมู่เกาะนี้จึงตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ ฉะนั้นประวัติศาสตร์ การเมือง และเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย จึงขึ้นอยู่กับ

เนื้อที่พื้นดินมีประมาณ ๗๓๕,๐๐๐ ตารางไมล์ มีพื้นน้ำใหญ่เป็น ๔ เท่าของเนื้อที่พื้นดิน อาณาเขตทั้งสิ้นจากตะวันออกไปตะวันตก ยาวประมาณ ๓,๒๐๐ ไมล์ และจากเหนือจดใต้ยาวประมาณ ๑,๑๐๐ ไมล์

เกาะใหญ่ทั้ง ๕ เกาะประกอบด้วย สุมาตรา เนื้อที่ประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ ตารางไมล์ กาลีมันตัน (เฉพาะดินแดนของอินโดนีเซีย ในเกาะบอร์เนียว ซึ่งคิดเป็นพื้นที่ ๒ ใน ๓ ของทั้งหมด) เนื้อที่ ๒๐๘,๐๐๐ ตารางไมล์ สุลาเวสี

เนื้อที่ ๗๓,๑๕๐ ตารางไมล์ ซาวา เป็นเกาะที่อุดมสมบูรณ์ และประชากรหนาแน่นที่สุด เนื้อที่ ๕๑,๒๐๐ ตารางไมล์ และอิเรียนชวา เป็นชื่อใหม่ของอิเรียนตะวันตก ซึ่งรัฐบาลได้ตั้งขึ้นใหม่ตามประกาศที่ ๕/๑๕๗๓ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๖ ปัจจุบันโดยทั่วไปเรียกว่าอิเรียน เนื้อที่ ๑๖๒,๐๐๐ ตารางไมล์ เกาะอื่น ๆ ก็มีขนาดแตกต่างกันไป เกาะที่เล็กที่สุดมีเนื้อที่ ๒ ตารางไมล์

บางส่วนของเกาะกาลีมันตัน อิเรียนชวา และติมอร์ เป็นของมาเลเซีย ออสเตรเลีย และโปรตุเกส ตามลำดับ

หมู่เกาะอินโดนีเซียนี้ แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๑. หมู่เกาะซุนดาใหญ่ ประกอบด้วย เกาะสุมาตรา ซาวา กาลีมันตัน และสุลาเวสี

๒. หมู่เกาะซุนดาน้อย (นุซาเทงการา) รวมเกาะต่าง ๆ จากยาหลิถึงติมอร์

๓. หมู่เกาะโมลุกกะ (มา-

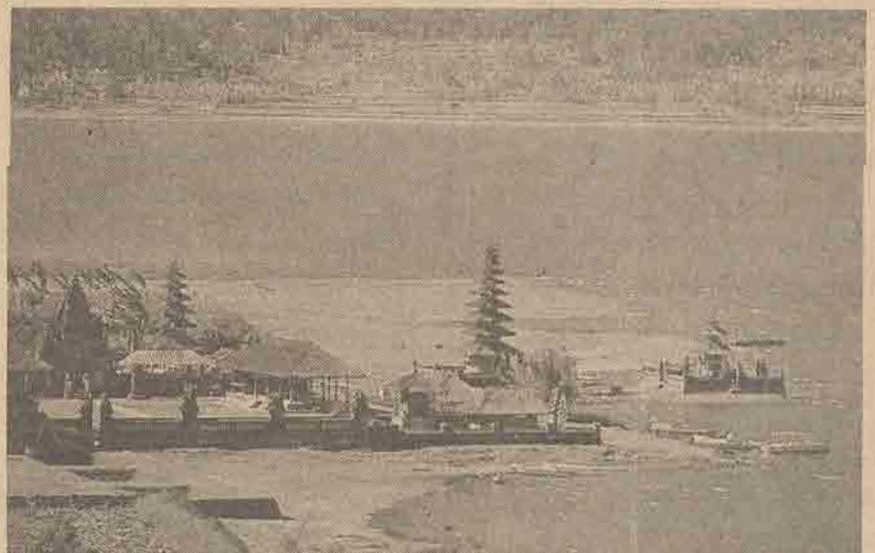
ลูดู) ประกอบด้วยหมู่เกาะที่อยู่ระหว่างเกาะอินเรียนชวา ถึงเกาะสุลาเวสี

๔. อิเรียนชวา

ประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซียมีประวัติยาวนาน น่าสนใจ อ่านด้วยความสนุกสนาน ความเจริญรุ่งเรืองทางวัตถุเกิดขึ้นมาแล้วทุกรูปแบบ จะเห็นได้จากสิ่งก่อสร้างอันวิจิตรพิสดาร มีมากมายจนน่าพิศวงไม่ว่าจะเป็น บูโรบูโด วัดพุทธอันลือชื่อ พระราชวัง ฯลฯ ความเจริญทางศาสนาได้มาพัฒนาเปลี่ยนแปลงมาทุกศาสนา จากฮินดูสู่พุทธศาสนา และอิสลามในปัจจุบันจากการที่ประเทศนี้ได้ผ่านประวัติศาสตร์มาดังกล่าว เป็นผลให้ประชาชาติชาวอินโดนีเซียมีคุณลักษณะที่น่าสนใจเป็นพิเศษที่จะมองเป็นชาวอินดูก็ได้ ชาวพุทธก็ได้ ชาวมุสลิมก็ได้ ทั้ง ๆ ที่เป็นมุสลิม

อินโดนีเซีย ประกอบด้วยพื้นที่ที่เป็นเกาะมากมาย อันหมายถึงชนหลายเผ่าพันธุ์อยู่ร่วมกัน

หลายภาษา หลายความเชื่อถือ
อินโดนีเซียเคยแตกแยกกัน เคย
รวมกันเป็นมหาอาณาจักรที่ยิ่ง
ใหญ่ เช่น มหาอาณาจักรฮินดู สมัย
ศาสนาฮินดู มหาอาณาจักรพุทธ
ศาสนาศรีวิชัย (ภาษาอาหรับ เรียก
อาณาจักรศรีสุลา จีนเรียก ชัน-
ไฟ-เซ) มหาอาณาจักรโมอิปาฮิต
และมหาอาณาจักรมอสเล็ม กุบ-
ไบล์ข่านผู้ยิ่งใหญ่ของจีน เคยยกทัพ
มาตีประเทศนี้ กองทัพของกุบ-
ไบล์ข่านถูกกองทัพอินโดนีเซีย
ตีแตกพ่ายแพ้ ต้องถอยทัพกลับ
เขตตกเป็นเมืองขึ้นของชาวดัตช์
(ฮอลันดา, เนเธอร์แลนด์, วิสันดา)
ถูกปกครองโดยอังกฤษ (ชาวกราว)
ถูกยึดครองโดยญี่ปุ่น

ผมจะไม่เล่าถึงประวัติศาสตร์
อันยาวนาน โดยละเอียด แต่จะเล่า
เฉพาะประวัติตั้งแต่ชาวดัตช์เข้ามา
ครอบครอง จนอินโดนีเซียประกาศ
อิสรภาพตั้งประเทศจนเป็นอยู่ใน
ปัจจุบัน

๒.๑ การยึดครองของชาว ดัตช์

ในปี ๑๖๐๒ บริษัท United
Dutch East India Company ได้จัดตั้ง
ขึ้นในประเทศเนเธอร์แลนด์ ๓ ปี
หลังจากนั้นมา การแสวงหาอาณานิคม
ในหมู่เกาะอินเดีตะวันตกของ
ชาวดัตช์ก็ได้เริ่มขึ้น เมื่อบริษัท
United Dutch East India Company
ได้เข้ามาควบคุมการค้าเครื่องเทศ
และกาแฟเป็นสินค้าออก ขยายการ
ปกครองไปทั่วแผ่นดินอินโดนีเซีย
และเก็บเกี่ยวพืชผลทางเกษตร
แสวงหาผลประโยชน์โดยปราศจาก
ความเมตตา นโยบายการแบ่งแยก
การปกครองก็ได้เริ่มขึ้น

สุลต่าน Agung Hanjokro-
kusumo ผู้ยิ่งใหญ่ ๑๖๑๓-๑๖๔๕
แห่งอาณาจักรอิสลาม เมตาราม
ได้ทำการปรับปรุงไม่เพียงแต่อำนาจ
ทางการเมืองของรัฐ พระองค์ก็ยัง
เป็นองค์อุปถัมภ์ศิลปะ (ดนตรีและ
เต้นรำ) และการฝีมืออีกด้วย พระ
องค์ได้ทรงคิดค้นปฏิทินอิสลาม
แบบชาว ในปี ๑๖๓๗ สุลต่าน
อากรุงทรงเป็นศัตรูที่ร้ายแรงของ
ชาวดัตช์ในสมัยนั้น ในปี ๑๖๒๕
สุลต่านอากรุงได้ส่งกองทัพไป
ปาตาวี ซึ่งได้ปะทะกันอย่าง
รุนแรงกับนายพลผู้ว่าการ J.P. Coen
ที่ได้ยึดเอาเมืองอัมบอนในโมลัคกัส
(๑๖๐๕) และเกาะบีนกา (๑๖๒๓)
ทำให้ชาวดัตช์ได้ยึดการค้าเครื่อง
เทศไว้ในกำมือแต่เพียงผู้เดียว

ขณะเดียวกันการค้าระหว่าง
เกาะของอินโดนีเซียระหว่างมา-
กาซาร์ อาเซม มาตาราม ปันเตน
 ฯลฯ รวมทั้งการค้าต่างประเทศกับ
ประเทศต่าง ๆ ของเอเชียตะวันออก
เฉียงใต้ และประเทศจีนค่อยๆ
ซบถกันลง เนื่องจากนโยบายที่
ปราศจากความเมตตาของชาวดัตช์
ซึ่งได้ทำให้อินโดนีเซียต้องกลายเป็น
เพียงประเทศทางเกษตรกรรม
และที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินแดนที่
ชาวดัตช์เข้าแสวงหาผลประโยชน์
ชาวจีนได้กลายเป็นคนกลางในการ
ค้าระหว่างชาวดัตช์กับชาวอินโด-
นีเซีย

สงครามต่อต้านชาวดัตช์

สงครามต่อต้าน United
Dutch East India Company ประสบ
ความหายนะ สุลต่านอัชชานูดิน
แห่งโกกาได้พ่ายแพ้ในปี ๑๖๖๖
ทำให้ Goa ต้องตกอยู่ใต้อำนาจ

ของบริษัทภายใต้สนธิสัญญา
Bungeaya ซึ่งได้ลงนามในปี ๑๖๖๗
เจ้าชาย Trunodjojo (๑๖๗๔-๑๖๗๕)
ทรงพ่ายแพ้และถูกปลงพระชนม์
ในปี ๑๖๕๐ บริษัทได้เข้าควบคุม
การค้าเครื่องเทศใน Moluccas ทำ
การคัดค้านกานพลูที่มีอยู่มากมายลง
อีกทั้งความทารุณที่มีต่อชนพื้นเมือง
ผู้ซึ่งมีความโกรธแค้นอย่างที่สุด
อย่างไรก็ดี การแสวงหาผลประโยชน์
เหล่านี้ก็ยังคงดำเนินต่อไป
จนถึงปี ๑๘๒๔

ชาวอังกฤษได้เข้ามาสร้าง
ป้อมปราการ Fort York ที่เมือง
Bengkuluen บนฝั่งตะวันตกของเกาะ
สุมาตราในปี ๑๗๑๔ ภายหลังได้
เปลี่ยนชื่อใหม่ว่าป้อมมาร์สเบอร์
ชาวอังกฤษได้อาศัยอยู่ในแถบนั้น
จนกระทั่งปี ๑๘๒๕

ในปี ๑๗๔๐ ได้เกิดการนอง
เลือดขึ้นในกรุงจาการ์ตา ซึ่งเริ่ม
โดยชาวจีนที่ไม่ได้รับความพึงพอใจ
และไม่ได้รับความไว้วางใจจาก
ชาวดัตช์ทั้งในด้านเศรษฐกิจและ
ด้วยเหตุผลอื่น ชาวอินโดนีเซีย
ได้ร่วมกับพวกกบฏชาวจีนนี้ด้วย
ซึ่งชาวจีนหมิ่นคนนี้ได้ถูกชาวดัตช์
ฆ่าตายจากการนี้

อาณาจักรมาตาราม ซึ่งได้
ลดน้อยลงไปมากนั้น ได้ถูกบริษัท
United Dutch East India Company
แบ่งออกเป็นยอดชาการ์ตาและซุรา
การ์ตา ในปี ๑๗๑๕ ซึ่งเป็นการ
ตัดกำลังของศัตรูที่สำคัญ อย่างไร
ก็ดี จากการคอร์รัปชั่นและการบริหาร
งานที่ผิดพลาด ทำให้บริษัทต้องล้ม
ละลายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๑๗๙๙
บริษัทได้ออนแผ่นดินอินโดนีเซีย
ให้แก่ Dutch Batavian Republic

๒.๒ การปกครองชั่วคราวของอังกฤษ

ในระหว่างสงครามเปลี่ยนแปลง เมื่อฝรั่งเศสได้เข้าครอบครองฮอลแลนด์ อินโดนีเซียก็ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของบริษัท British East India Company (๑๘๑๑-๑๘๑๖) เซอร์ โทมัส สแตนฟอร์ด แรฟเฟิลส์ นายพลผู้ว่าการของชาวและเมืองขึ้นอื่น ๆ ซึ่งเป็นรองจากนายพลผู้ว่าการที่เบงกอล ได้แนะนำวิธีการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง การค้าทาสได้ถูกสั่งห้าม ในขณะที่ชาวต่างชาติส่วนใหญ่ยังคงมีทาสไว้ครอบครอง ระบบการเช่าที่ดินได้ถูกนำมาใช้แทนกองทหารที่น่าเกลียดชังและการบังคับให้ส่งส่วยต่าง ๆ แต่จากวิธีการขายที่ดินของชาวอังกฤษนี้เองก่อให้เกิดระบบขายที่ดินขึ้น

โบโรบูร์และโบราณวัตถุอื่น ๆ ได้ถูกขุดค้นขึ้นมา แรฟเฟิลส์ได้เขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาวจีน ซึ่งอธิบายถึงวัฒนธรรมและความศรัทธาของชาว หนังสือประวัติศาสตร์ของสุมาตราที่แต่งโดยวิลเลียม มาร์สเด็น ได้พิมพ์ขึ้นในปี ๑๘๒๕ ซึ่งอาจบันทึกได้ว่าชาวอังกฤษอยู่ที่เบ็งกอล (สุมาตรา) จากปี ๑๗๑๔-๑๘๒๕)

ได้มีการตกลงเซ็นสัญญากันระหว่างชาวอังกฤษและชาวดัตช์ที่กรุงลอนดอนเมื่อสิงหาคม ๑๘๑๔ ระบุว่าดินแดนที่เป็นของดัตช์ตั้งแต่ ๑๘๐๓ จะต้องนำมาคืน ด้วยเหตุผลดังกล่าว สาธารณรัฐปาตเวียนจึงได้เรียกเกาะอินโดนีเซียคืนจากอังกฤษในปี ๑๘๑๕ หลังจากที่

นเปลี่ยนแปลงได้ตกต่ำลง

๒.๓ เข้มงวดการปกครองอาณานิคม

หลังจากนั้น ชาวดัตช์ก็ได้เข้มงวดการปกครองอาณานิคมขึ้น ในขณะที่มีการต่อต้านของชาวอินโดนีเซียเกิดขึ้นทั่วไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราช แต่ก็ถูกปราบปรามอยู่ตลอดเวลา ได้แก่การกบฏที่ Moluccas นำโดย โทมัส มาตุเลสซี หรือปัดติมุระ (๑๘๑๖-๑๘๑๘) สงครามชาว (๑๘๒๔-๑๘๓๐) การต่อสู้ที่รุนแรงเพื่อเอกราช นำโดยเจ้าชายติเปเนโกโร สงครามปาตริในสุมาตราตะวันตก (๑๘๓๐-๑๘๓๗) นำโดย ดวนกู อิมัม บอนโจล สงครามเอเซในสุมาตราเหนือ (๑๘๗๓-๑๘๗๖) นำโดย ดวนกู อุมาร์ สงครามโนปาเล็มบัง (สุมาตราใต้) โกอา (เซเลบีสใต้) กาลิมันตันใต้และบาฮี (๑๘๐๓-๑๘๐๘) และในสุมาตราเหนือ ภายใต้ Singa Mangaradja ราชอาณาจักร ในปี ๑๘๐๗ และอื่น ๆ อีก

๒.๔ ความเคลื่อนไหวใน

ประเทศ

เมื่อสงครามเพื่อเอกราชตามภาคต่าง ๆ ไม่เป็นผลสำเร็จ เช่นนี้ บรรดาผู้นำชาวอินโดนีเซียได้เริ่มรวบรวมกำลังต่อต้านที่เรียกว่าความเคลื่อนไหวของชาติ เพื่อกอบกู้เอกราช ในระยะนี้ได้มีการจัดตั้ง Budi Utomo (ความบากบั่นอันสูงส่ง) เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๑๘๐๘ ซึ่งได้จัดตั้งคล้ายกับสมาคมทางวัฒนธรรม โดยบรรดาผู้รอบรู้ชาวอินโดนีเซีย ได้แก่ ดร.วาฮิดิน ชูดิโรฮุโซโต, ชูโตโม, กูนาวัน และซุราจี และได้รับความร่วมมือจากซุวารตี ชูร์จานินกรัต และอื่น ๆ อีก จากการเป็นปฏิปักษ์กับการกดขี่แบบอาณานิคม Budi Utomo จึงได้พบจุดจบทางการเมือง ซึ่งได้รับแรงกระตุ้นจากชัยชนะของญี่ปุ่นต่อรัสเซียในปี ๑๘๐๑ และหลีกเลี่ยงให้กับการเคลื่อนไหวเพื่อประเทศอินโดนีเซียยุคใหม่ ดังนั้น จึงได้ถือเอาวันที่ ๒๐ พฤษภาคม เป็นวันปลุกชาติของอินโดนีเซีย

ในปี ๑๘๑๑ กลุ่มพ่อค้ามอสเล็ม (Sarekat Dagang Islam) ภายใต้การนำของ Haji Samanhudi และบุคคลอื่น ๆ ได้เริ่มมององค์การของชนชั้นกลางเพื่อประโยชน์ทางการค้าของประเทศ แต่ในปี ๑๘๑๒ ได้กลายเป็นพรรคการเมืองชื่อ Sarekat Islam ภายใต้การนำของ H.O.S. Tjokroaminoto, H.A. Salim และอื่น ๆ ในเดือนธันวาคม ปี ๑๘๑๑ Haji Dahlan ได้จัดตั้งมุหัมมัดดิจาห์ ซึ่งเป็นองค์การมอสเล็มก้าวหน้า เพื่อปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม มีการจัดตั้งพรรคอินโดนีเซีย

(Partai Indonesia) ขึ้นเพื่อความเป็น
เอกราชของชาติอย่างสมบูรณ์ โดย
Dr. Douwes Dekkar (Setyabudia),
Dr. Tjiptomangunkusumo และ
Ki Hadyar Dewantar (Suryaningrat)
ในเดือนธันวาคม ๑๙๑๒ ผู้นำทั้ง
๓ ของพรรคอินโดนีเซียนี้ได้ถูก
เนรเทศ ในปี ๑๙๑๓ ได้มีการเผยแพร่
ลัทธิคอมมิวนิสต์ เมื่อปี ๑๙๑๔
โดยคอมมิวนิสต์ชาวดัตช์ Baars,
Sneevliet และ Brandsteder

ในปี ๑๙๑๖ พรรค Sarekat
Islam ได้มีการชุมนุมเป็นครั้งแรก
ที่เมืองบันดุง โดยสนับสนุนการ
ปกครองตนเองสำหรับอินโดนีเซีย
และให้ความร่วมมือกับชาวดัตช์

ชื่อเรียกห้องเพื่อการออก
พระราชบัญญัติของชาวกัด อิสลาม
ได้ถูกชาวดัตช์คัดค้าน ในเดือน
พฤษภาคม ๑๙๑๘ ได้แต่งตั้งที่-
ปรึกษาและสภาราษฎร (Volksraad)
ซึ่งไม่มีอำนาจแต่อย่างใด โดย
จำกัดจำนวนผู้แทนชาวอินโดนีเซีย
โดยการเลือกตั้งทางอ้อมผ่านสภา
ส่วนภูมิภาค และการเสนอชื่อ
สำหรับเลือกเป็นสมาชิก จากนั้น
ก็ได้เปลี่ยนเป็นกึ่งสภานิติบัญญัติ
สมาชิกชาวอินโดนีเซีย ที่มีชื่อ
Dr. Tjiptomangunkusumo, H.O.S.
Tjokroaminoto, Abdul Muis, Dr.
G.S.S. Ratulanji, M.H. Thamrin,
Wiwoho, Sutardjo, Kartohadikusumo,
Dr. Radjiman, Sukano ภายใต้อาณัติ
กดดันของความไม่สงบสุขทาง
สังคมในฮอลแลนด์เมื่อสิ้นสงคราม
โลกครั้งที่สอง รัฐบาลฮอลันดา
ได้ปฏิญาณว่าจะให้อินโดนีเซีย
ปกครองตนเองได้ เรียกกันว่า
พฤศจิกายนปฏิญาณ แต่ก็ไม่เป็นผล

สมดังที่มุ่งหมาย นอกจาก Volk-
straad แล้ว ยังมีกลุ่ม Raad Van Indie
ซึ่งชาวดัตช์เป็นผู้แต่งตั้งสมาชิก

ในเดือนพฤษภาคม ๑๙๒๐
ภายหลังการแตกแยกของพรรค
Sarekat Islam พวกฝ่ายซ้ายได้ตั้ง
พรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซีย
(P.K.I.) ภายใต้อำนาจของ Semaun,
Darsono และบุคคลอื่น ๆ อีก ใน
เดือนกรกฎาคมปีเดียวกันนี้เอง
ได้เปิดคณะวิศวกรรมขึ้นที่เมือง
บันดุง ในวันที่ ๓ กรกฎาคม
๑๙๒๒ ได้จัดตั้งสถาบันการศึกษา
ทามัน ซิสวา ขึ้นโดย Ki Hadjar
Dewantara

จากภาวะเศรษฐกิจที่เลวลง
และการนัดหยุดงานเพิ่มมากขึ้น
ได้ทำให้รัฐบาลอินเดียนั้นออก
ของฮอลแลนด์แก้ไขกฎหมาย
อาณานิคมและประมวลกฎหมาย
อาญาในปี ๑๙๒๓ โดยเพิ่มข้อจำกัด
ที่เข้มงวดขึ้นเกี่ยวกับเสรีภาพของ
ชาวอินโดนีเซีย (เสรีภาพของการ
ชุมนุม เสรีภาพในการพูดและการ
เขียน)

สมาคมนักศึกษาอินโดนีเซีย
(Perhimpunan Mahasiswa Indonesia)
ภายใต้อำนาจของโมฮัมมัด ฮัตตา,
สุตีร์มัน และอื่น ๆ ได้มีอิทธิพลใน
เรื่องความเคลื่อนไหวเพื่อเอกราช
ของนักศึกษาอินเดียนั้นในอินโดนีเซีย
โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับความ
ไม่ร่วมมือกับรัฐบาลอาณานิคม
ฮอลันดา ในปี ๑๙๒๔ ได้เปิด
คณะนิติศาสตร์ขึ้นในจาการ์ต้า
แทนโรงเรียนกฎหมายเก่า

ในปี ๑๙๒๖-๑๙๒๗ ได้
เกิดการต่อสู้อย่างรุนแรงของพวก
คอมมิวนิสต์กับพวกปกครองอาณานิ-

คมในชาวตะวันตก (พฤศจิกายน
๑๙๒๗) และภายหลังที่การจลาจล
ได้ถูกปราบปรามแล้ว บรรดาผู้นำ
(รวมทั้งมิใช่คอมมิวนิสต์) มาก
มายได้ถูกเนรเทศไปที่ดัตช์อินโดนีเซีย
ในอินเดียนตะวันตก ส่วน Dr.
Tjiptomangunkusumo ได้ถูกเนรเทศ
ไปบันดาเนรา

ในปี ๑๙๒๗ ได้มีการจัดตั้ง
องค์การของสหพันธ์โดยรวมพรรค
ประชาชนอินโดนีเซียทั้งหมด
โมฮัมมัด ฮัตตา อักมัล ซูบาร์โจ
และสมาชิกอื่น ๆ ของ Perhimpunan
Indonesia นี้ได้เข้าร่วมการ
ประชุมนานาชาติครั้งแรกที่กรุง
บรัสเซล ในเดือนกุมภาพันธ์ ๑๙๒๘
ในนามของแนวเคลื่อนไหวแห่งชาติ
ชาติทั้งปวงในอินโดนีเซีย เพื่อ
ต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม และ
ล่าอาณานิคม พร้อมกับจาการ์-
ลาล เนห์รู และผู้นำคนสำคัญอื่น
จากเอเชียและแอฟริกา

เดือนกรกฎาคม ๑๙๒๗
ดร.ซูการ์โน และบุคคลอื่นอีกได้
จัดตั้งพรรคชาตินิยมอินโดนีเซีย
ซึ่งใช้ภาษาอินโดนีเซียเป็นภาษา
ทางการ สนับสนุนนโยบายทาง
การทหาร ที่จะไม่ร่วมมือใด ๆ กับ
เจ้าหน้าที่ปกครองของอาณานิคม
ของฮอลแลนด์บนรากฐานของ
ผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันเป็น
การถาวร ระหว่างลัทธิชาตินิยม
อินโดนีเซียและลัทธิเมืองขึ้นของ
ฮอลันดา ในปีนี้จะได้เห็นความ
เคลื่อนไหวของนักศึกษาอินโด-
นีเซียเกิดขึ้นในหมู่คนหนุ่มคนสาว
แทนการเคลื่อนไหวที่เกิดตามภาค
เช่น ยวชนแห่งชาติ ยวชนแห่ง
สุมาตรา ยวชนแห่งอัมบอน เป็นต้น

ในระหว่างการประชุมยูวชนอินโดนีเซียครั้งที่ ๒ ที่กรุงจาการ์ต้า ในปี ๑๙๒๘ ได้มีการปฏิญาณว่า ในวันที่ ๒๘ ตุลาคม อินโดนีเซียจะมีเพียงประเทศเดียวที่มีเมืองแม่เดียวและภาษาเดียว คำปฏิญาณนี้เรียกว่า คำปฏิญาณของยูวชน เพลงชาติอินโดนีเซียราชาได้บรรเลงเป็นครั้งแรกในระหว่างการประชุมยูวชนนี้

การใช้ตำราจกัณฑ์และจับตัว ดร.ซูการ์โน และหัวหน้าพรรค P.N.I. อื่น ๆ ในเดือนธันวาคม ๑๙๒๕ ได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้นทั่วไปในประเทศ

จากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกในปี ๑๙๓๐ ได้มีผลกระทบกระเทือนอินโดนีเซียมากในฐานะที่เป็นประเทศผลึกวัตถุดิบ การศึกษาของชาวเมืองและชีวิตความเป็นอยู่ต่อมาซูการ์โน Maskun Supriadinata และ Gatot Mangkup Radja ของพรรค P.N.I. ได้ถูกขึ้นศาลในข้อหาวางแผนต่อต้านรัฐบาลอาณานิคม ดัทช์ ซูการ์โน ได้ถูกปลดปล่อยในเดือนกันยายน ๑๙๓๑ แต่ก็ได้ถูกเนรเทศอีกในเดือนสิงหาคม ๑๙๓๓ และอยู่ในความควบคุมของพวกดัทช์ จนกระทั่งญี่ปุ่นเข้าปกครองประเทศ

ในเดือนมกราคม ๑๙๓๑ ดร.ซูโตโม ได้ตั้งพรรคสหประชาชาติอินโดนีเซียขึ้น (Persat Bangsa Indonesia) โดยมุ่งไปในด้านปรับปรุงฐานะของพลเมืองและประเทศตามหลักลัทธิชาตินิยมอินโดนีเซียในเดือนเมษายนปีเดียวกันนี้ นายซาร์โตโม ได้ตั้งพรรคประชาชนอินโดนีเซีย (Part Indonesia) ขึ้น

ภายหลังที่พรรค P.N.I. ได้ล้มเลิกไปแล้ว โดยยึดหลักชาตินิยมและการช่วยเหลือตนเอง. Sutan Sjahrir ก็ได้ตั้งกลุ่มศึกษาแห่งชาติขึ้น (Pendidikan Nasional Indonesia หรือ P.N.I. Baru) โดยมี ดร. โมฮัมมัด ฮัตตา เข้าร่วมด้วย

เมื่อเกิดการขัดแย้งคำสั่งของถูกเรียกอินโดนีเซียบนเรือรบของดัทช์ Dr. Zeven Provin ในปี ๑๙๓๓ นักชาตินิยมต่าง ๆ ก็ยื่นมือเข้ารับผิดชอบ ดร.โมฮัมมัด ฮัตตา, ซูตัน สจาฮีร์ และผู้นำอื่นถูกจับในปี ๑๙๓๔ และถูกเนรเทศจนกระทั่งถึงปี ๑๙๔๒ ในปี ๑๙๓๕ ได้รวบรวมพรรคเพื่ออินโดนีเซียที่ยิ่งใหญ่หรือ Parindra การประกาศของพรรคสหประชาชาติอินโดนีเซีย Budi Utomo และพรรคประชาชนอินโดนีเซีย ภายใต้การนำของ ดร.ซูโตโม

ในเดือนกรกฎาคม ๑๙๓๖ พวก Volksraad ได้ปฏิเสธการอุทธรณ์ ซูตารีโง เพื่อเรียกร้องเอกราชของอินโดนีเซียภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญของฮอลแลนด์

ในปี ๑๙๓๗ Dr. A.K. Gani ได้ตั้งกลุ่มเคลื่อนไหวของชาวอินโดนีเซีย (Gerakan Rakyat Indonesia) โดยยึดหลักชาตินิยมอินโดนีเซีย และช่วยเหลือตนเอง และเพื่อเอกราชในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของอินโดนีเซีย

รัฐบาลดัทช์ได้ปฏิเสธข้อเรียกร้องของปี ๑๙๓๘ ที่จะให้มีรัฐสภาที่สมบูรณ์ การทหารแห่งชาติอินโดนีเซียโดยสหพันธ์การเมืองแห่งอินโดนีเซียและ G.A.P.I. โดยสิ้นเชิงเมื่อปี ๑๙๔๐ แม้ว่า

สถานการณ์ระหว่างประเทศจะเลวลงก็ตาม อันนำมาซึ่งการปฏิรูปกันอย่างไม่หยุดยั้ง

๒.๖ การยึดครองโดยญี่ปุ่น

ภายหลังจากความพ่ายแพ้ของฮ่องกง มนิลา และสิงคโปร์ แก่กองทัพญี่ปุ่นและในที่สุดความพ่ายแพ้ของกองทัพดัทช์ อินโดนีเซียก็ต้องตกอยู่ภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่น ตั้งแต่มีนาคม ๑๙๔๒ ถึงสิงหาคม ๑๙๔๕ ผู้นำของชาติได้รับการปลดปล่อยด้วยเหตุทางการเมือง แต่ในระหว่างการยึดครองนั้น ทั้ง ดร.ซูการ์โน และ ดร.โมฮัมมัด ฮัตตา พยายามที่จะให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นที่ขัดครองแต่เพียงแห่งเดียว ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมการกอบกู้อิสรภาพของอินโดนีเซียต่อไป การยึดครองของญี่ปุ่นได้ส่งผลให้ประเทศต้องตกอยู่ในภาวะยากเข็ญในระยะปลายของการยึดครองของกองทัพญี่ปุ่น ได้มีการต่อต้านและบ่อนทำลายอยู่ทั่วไป ทั้งในทาลิกมาลาจา อินDRAMAU บริดาร์ สุมาตรา กาลิมันตัน เป็นต้น หลักรการร่วมวงไฟบูลย์เพื่อมหาเอเซียบูรพาของญี่ปุ่นได้กลายเป็นสิ่งที่ไม่ได้รับความนิยมน้อย่างมาก

และในระยะเวลาดังกล่าวอีกเช่นกัน ภายใต้อาการบริหารของญี่ปุ่นได้ยอมรับให้ไซริงส์แดงขาวเป็นธงชาติ ให้เพลงอินโดนีเซียราชา เป็นเพลงชาติและใช้ภาษาบาหลี อินโดนีเซีย เป็นภาษาประจำชาติ

การเรียกร้องอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริหารโดยชาว

อินโดนีเซียทั้งสิ้น ในที่สุดได้รับความสำเร็จและเป็นรากฐานไปสู่การเป็นสาธารณรัฐอินโดนีเซียอย่างสมบูรณ์หลังจากการประกาศอิสรภาพ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๑๙๔๕

๒.๗ การประกาศอิสรภาพ การฟ่ายแพ้ของญี่ปุ่นต่อกองทัพสัมพันธมิตร เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๑๙๔๕ ได้เปิดโอกาสให้ชาวอินโดนีเซีย ภายใต้การนำของซูการ์โน และ ดร.โมฮัมหมัด ฮัตตา ประกาศอิสรภาพของตน เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๑๙๔๕ โดยประกาศหลักการแห่งรัฐ ๕ ประการ คือ

เชื่อมั่นในพระเจ้าสูงสุด
แห่งองค์เดียว

มวลมนุษยแห่งอารยะ

ชาตินิยม

ประชาธิปไตย และ

ความยุติธรรมของสังคม

รัฐธรรมนูญอันประกอบด้วย ประชานาธิปไตยผู้มีอำนาจ รัฐสภา สภากฎหมายสูงสุด คณะกรรมการ การบัญชีและการคลัง และสภาที่ปรึกษาของประชาชน หรือ Majelis Permusyawaratan Rakyat ซึ่งเป็นอธิปไตยของประชาชน ได้ประกาศให้เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญจึงเรียกว่า รัฐธรรมนูญปี ๑๙๔๕ แต่ได้ใช้มา ตราบทุกวันนี้

ธงชาติให้ใช้สีแดงขาวอย่าง เป็นทางการ และให้ภาษาบาหลี อินโดนีเซีย (Bahasa Indonesia) เป็นภาษาประจำชาติ

ดร.ซูการ์โน ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี และ ดร.

โมฮัมหมัด ฮัตตา เป็นรองประธานาธิบดี ในวันที่ ๕ กันยายน ได้มีการตั้งคณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของซูการ์โน

การต่อสู้เพื่ออิสรภาพ

หลังจากการประกาศอิสรภาพไม่นาน การต่อสู้อย่างรุนแรงระหว่างชนชาวอินโดนีเซียกับพวกดัตช์ก็อุบัติขึ้น พวกดัตช์ยังคงต้องการจะให้อินโดนีเซียเป็นอาณานิคมของตนอีก ในตอนแรก พวกดัตช์ได้รับความช่วยเหลือจากกองกำลังของอังกฤษ ซึ่งมี นายพลคริสตีสัน เป็นผู้บัญชาการ กองทัพอังกฤษตอนนั้นมีหน้าที่ จัดส่งพลซึกพวกที่ถูกกักกันที่เป็นฝ่ายพันธมิตรกลับบ้าน ทำการปลดอาวุธและกักกันทหารญี่ปุ่น แต่ภายหลังการต่อสู้ได้รับการสนับสนุนจากลอร์ด Louis Mountbatten ซึ่งเป็นหัวหน้าพันธมิตรในเขตนี้

การตายของนายพลจัตวา มอลลาบี ในสุระบายาเมื่อตุลาคม ๑๙๔๕ ก่อให้เกิดการสู้รบอย่างรุนแรงที่สุดในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน กองทัพพันธมิตรได้ระดมโจมตีอย่างหนัก มีการใช้เรือรบ เครื่องบิน รถถัง และรถหุ้มเกราะ แทนที่จะยอมแพ้ พันธมิตรซึ่งมีกำลังเหนือกว่าชาวอินโดนีเซีย กลับต่อสู้อย่างสิงห์ วันหนึ่งจึงถือเป็น วันวีรบุรุษในประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซีย

นโยบายทางการทูตต่อการสู้รบ ด้วยกำลัง

๑๑ พฤศจิกายน ๑๙๔๕ รองประธานาธิบดีฮัตตา ได้ประกาศนโยบายสันติสุขของสาธารณรัฐ

ใหม่กับทั่วโลก และให้หลักนโยบาย การเป็นเพื่อนบ้านที่ดี

๑๔ พฤศจิกายน ๑๙๔๕

นายกรัฐมนตรีสุตัน สจาทวีร์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่ ได้แนะนำระบบรัฐสภาและพรรคที่สมบูรณ์

๒๒ ธันวาคม ๑๙๔๕ นายกรัฐมนตรี สุตัน สจาทวีร์ ประกาศ

ยอมรับข้อเสนอของอังกฤษ ที่จะให้ปลดอาวุธและควบคุมทหาร ญี่ปุ่นประมาณ ๒๕,๐๐๐ คน ในอาณาเขตของอินโดนีเซีย งานได้สำเร็จด้วยดีโดยมีกองทัพของอินโดนีเซียเป็นผู้ดำเนินการ

ในวันที่ ๔ มกราคม ๑๙๔๖

สถานที่ทำงานของประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดี ได้ย้ายจากจาการ์ต้าไปยอดจาการ์ต้า เมื่อการสู้รบได้ดำเนินต่อไปอย่างเข้มข้น ปัญหาของอินโดนีเซียที่ว่าป็นสถานการณ์ที่อันตรายต่อการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างชาติ ภายใต้ความหมายของมาตรา ๓๔ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาอย่างเป็นทางการต่อสมาคมมั่นคงโดยรัฐบาลของสาธารณรัฐยูโกสลาเวีย โซเวียต โซเชี่ยลลิสต์ หลังจากนั้นไม่นานการประชุมอย่างเป็นทางการครั้งแรกระหว่างตัวแทนของสาธารณรัฐอินโดนีเซียกับเนเธอร์แลนด์ โดยมี Sir Archibald Clark Kerr เป็นประธานในที่ประชุม ก็ได้มีขึ้นในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๑๙๔๖

ขณะนั้นการสู้รบก็ยังคงดำเนินต่อไปในเดือนมีนาคม ๑๙๔๖ กลุ่มชาตินิยมทั้งหลายได้ทำการก่อตั้งมหาวิทยาลัยประจำชาติแห่ง

แรกขึ้นที่แอดจากรัตน์ ได้ตั้งชื่อของมหาวิทยาลัยตามชื่อของนายกรัฐมนตรีแห่ง Modjopair ว่า มหาวิทยาลัยกajah mada (Gajah mada) และได้กลายเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐในเดือนธันวาคม ๑๙๕๖

ในเดือนกรกฎาคม ๑๙๕๖ Tan Malaka และพรรคพวกได้ทำการรัฐประหารคณะรัฐมนตรีของ Sjahrir แต่แผนการล้มเหลว Tan Malaka ถูกจับและถูกพิพากษาจำคุก ข้อตกลง Linggarjati ระหว่างอินโดนีเซียกับดัตช์ได้มีขึ้น โดยการสนับสนุนของอังกฤษ (Lord Killeam) โดยรับรองว่าอินโดนีเซียมีอธิปไตยเหนือดินแดนชวา มาดูรา และสุมาตรา เมื่อ ๑๕ ธันวาคม ๑๙๕๖ และได้มีการเซ็นสัญญากันเมื่อ ๒๕ มีนาคม ๑๙๕๗ แต่ในที่สุดข้อตกลงก็ได้มีการละเมิด การต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายได้ดำเนินต่อไป เพื่อทำการปกป้องสัญญาข้อตกลง

การรุกรานของชาวดัตช์ครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม ๑๙๔๗ ได้สิ้นสุดลงเมื่อมีการเซ็นสัญญา

Renville Agreement เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๑๙๔๙ โดยความอนุเคราะห์ของสภาความมั่นคงของสหประชาชาติ (เป็นการริเริ่มของออสเตรเลียและอินเดีย) แต่ความไม่สงบก็ยังดำรงต่อไป เพราะอาณาเขตของสาธารณรัฐถูกจำกัดให้เล็กลง ในขณะที่เดียวกันพวกคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำของมุโซ ได้ปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลอินโดนีเซีย ในเดือนกันยายน ๑๙๔๙ พวกคอมมิวนิสต์ถูกปราบปรามและมุโซถูกฆ่าตาย ต่อมาวันที่ ๑๕ ธันวาคมปีเดียวกันนี้เองพวกดัตช์ได้ทำการสู้รบอีกและได้จับตัวประธานาธิบดีซูการ์โน รองประธานาธิบดีฮัตตา และพวกผู้นำอื่น ๆ มากักกันที่เกาะปีงคา รัฐบาลใหม่ของอินโดนีเซียได้เกิดขึ้นอย่างกระทันหัน โดยมี Dr. Sjafruddin Prawiranegara เป็นผู้นำ มีกองทัพบัญชาการอยู่ที่สุมาตรา ๒๐ มกราคม ๑๙๔๙ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ๑๕ ประเทศ ได้มาประชุมกันที่กรุงนิวเดลี เพื่อเรียกร้องต่อสภาความมั่นคงของ

สหประชาชาติให้พวกดัตช์ทำการปลดปล่อยนีกโทซและดินแดนที่ได้ยึดครองไว้ และต้องการให้อินโดนีเซียมีประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ภายในวันที่ ๑ มกราคม ๑๙๕๐

การรับรองอธิปไตย

การประชุมโต๊ะกลมที่กรุงเฮก โดยความอุปถัมภ์ของสหประชาชาติ ได้เปิดประชุมอย่างเป็นทางการเมื่อ ๒๓ สิงหาคม และสิ้นสุดลงเมื่อ ๒ พฤศจิกายน ๑๙๕๕ ในที่สุดความเป็นเอกราชได้มีขึ้นทั่วดินแดนอินโดนีเซีย บริษัท Netherlands East Indies ได้ตกอยู่ในมือของอินโดนีเซีย มีรัฐธรรมนูญของสหพันธ์ มีระบบรัฐสภาที่คณะรัฐมนตรีที่รับผิดชอบต่อรัฐสภา แต่อธิปไตยที่แท้จริงในอิเรียนตะวันตกได้ถูกยกเลิกนี้คือ ๒๓ ปีแห่งความขัดแย้งกันระหว่างอินโดนีเซียกับเนเธอร์แลนด์

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๑๙๕๐ สหพันธ์รัฐแห่งอินโดนีเซียได้รับการฟื้นฟู โดยที่ความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภายังคงมีอยู่ ซึ่งแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญปี ๑๙๕๕ ที่กำหนดไว้ว่าประธานเป็นหัวหน้าคณะบริหาร รับผิดชอบต่อสภาที่ปรึกษาราษฎร (MPRS) และรัฐมนตรีต่าง ๆ ขึ้นกับประธานาธิบดี ความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภานี้ได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายครั้ง และก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเมือง

ได้มีการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกในอินโดนีเซีย เมื่อปี

๑๕๕๕ เลือกตั้งรัฐสภาและสภานิติบัญญัติที่มีอำนาจตั้งและแก้ไขรัฐธรรมนูญ ความล้มเหลวของสภานิติบัญญัติที่จะรับรัฐธรรมนูญอยู่ใหม่ ทำให้การเลือกสภาและรัฐสภาต้องสลายตัวไป และมีการตั้งสภาที่ปรึกษาราษฎรชั่วคราวและสภาผู้แทนราษฎร Gorong-Royong (DPR-GR) ขึ้นแทน โดยอดีตประธานาธิบดีซูการ์โนนี่เป็นการใหม่โรงของการรวบรวมอำนาจของรัฐต่าง ๆ เข้าอยู่ในมือของประธานาธิบดี การนำประชาธิปไตยภายใต้การปกครองของซูการ์โนนี่เป็นที่พึงพอใจแก่พรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซีย จากการสนับสนุนนี้เองได้เป็นเครื่องมือที่คอยคุ้มกันอำนาจทางการเมืองของประธานาธิบดีซูการ์โนไว้ เมื่อพรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่ประสบความสำเร็จที่จะยึดอำนาจการเป็นผู้นำนั้นได้

การเพิ่มอิทธิพลเหนือซูการ์โนและอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซีย กลับทำให้การปฏิวัติของคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียเมื่อเดือนกันยายน ๑๙๖๕ ไม่เป็นผล ซึ่งทำให้การปกครองของซูการ์โนต้องพบจุดจบ และเกิดรัฐบาลใหม่ขึ้น โดยการนำของประธานาธิบดีซูฮาร์โต

บัญชีล
เมื่อการต่อสู้ชาวด้ท้ซงนได้อิสรภาพ และสถาปนาสาธารณรัฐอินโดนีเซียแล้ว ปัญหาที่ชาวอินโดนีเซียจำนวน ๑๕๗ ล้านคนอันประกอบด้วยชนหลายเผ่าพันธุ์พูดภาษาที่ต่างกัน อาศัยอยู่ตามเกาะต่าง ๆ ถึง ๖,๐๐๐ เกาะของพื้นที่ ๗๑๕,๐๐๐ ตารางไมล์ที่เป็น

พื้นดินและเป็นพื้นน้ำอีก ๔ เท่าของพื้นดิน ความยาวของประเทศ ๓,๒๐๐ ไมล์ ความกว้าง ๑๑,๐๐๐ ไมล์ จะต้องคิดคือ ทำอย่างไรจึงจะรักษาความเป็นเอกภาพ ความสามานฉันท์ และสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติได้ และอินโดนีเซียก็คิดได้ โดยนำเอาหลักการแห่งรัฐ ๕ ประการ มาเป็นรากฐานทางปรัชญาแห่งรัฐ เรียกว่าบัญญัติประกอบด้วยหลักการใหญ่ ๕ ประการ ซึ่งมีความสำคัญต่อกันและไม่สามารถแยกต่างหากจากกันได้ คือ

- (๑) เชื่อมมั่นในพระเจ้าสูงสุดแต่องค์เดียว
 - (๒) มวลมนุษยแห่งอารยะและความเที่ยงธรรม
 - (๓) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแห่งอินโดนีเซีย
 - (๔) ประชาธิปไตย ซึ่งทำโดยวิจาารณญาณอันหาญกล้าดในหมู่ผู้แทนราษฎร
 - (๕) ความยุติธรรมในสังคมเพื่อปวงประชาชนแห่งอินโดนีเซีย
- รัฐบาล**
องค์ประกอบแห่งรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐประกอบด้วย
- (๑) สภาที่ปรึกษาของประชาชน
 - (๒) ประธานาธิบดี
 - (๓) สภาผู้แทนราษฎร
 - (๔) ศาลสูงสุด
 - (๕) สภาที่ปรึกษาสูงสุด
 - (๖) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- องค์ประกอบแห่งรัฐเหล่านี้เป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ

โครงสร้างทางอำนาจ

โครงสร้างทางอำนาจในสาธารณรัฐอินโดนีเซียนี้ ปรากฏอยู่ในข้อกำหนดของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้ยื่นเสนอต่อสภาที่ปรึกษาของประชาชน และได้ยอมรับหลักการในการประชุมทั่วไปครั้งที่ ๔ ปี ๒๕๐๕ ดังที่แสดงให้เห็นในแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพโครงสร้างทางอำนาจแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

จิตใจของประชาชาติ และความมุ่งหวังของชีวิตความเบื้องต้นแห่งรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๘

รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๘
สภาที่ปรึกษาของประชาชน
คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน
สภาผู้แทนราษฎร ประธานาธิบดี
สภาที่ปรึกษาสูงสุด
คณะรัฐมนตรี ศาลสูงสุด

การแบ่งเขตการปกครอง
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย แบ่งการปกครองออกเป็นเขตต่าง ๆ ๒๖ จังหวัด (จังหวัดและดินแดน บางส่วนที่มีฐานะเทียบเท่าจังหวัด) ชาว

๑. จาการ์ต้า ราชอาณาจักรกลางพิเศษ
๒. ชาวตะวันตก เมืองหลวง บันดุง
๓. ชาวกลาง เมืองหลวงเสมารัง
๔. ดินแดนพิเศษ บอร์เนียว จาการ์ต้า เมืองหลวงบอร์เนียวจาการ์ต้า
๕. ชาวตะวันออก เมืองหลวง สุระบายา

สุมาตรา

๖. ดินแดนพิเศษ อาซิ เมืองหลวง บันดาอาซิ

๗. สุมาตราเหนือ เมืองหลวง มีดาน

๘. สุมาตราตะวันตก เมืองหลวง ปาดัง

๙. เรียว เมืองหลวงเปกัน-บารู

๑๐. จัมปี เมืองหลวงจัมปี

๑๑. เบ็งกูลู เมืองหลวงเบ็งกูลู

๑๒. สุมาตราใต้ เมืองหลวงปาเล็มบัง

๑๓. ลังปุง เมืองหลวงตันจุงการัง-เทลุกเบตุง

กาลิมันตัน

๑๔. กาลิมันตันตะวันออก เมืองหลวง สมารินดา

๑๕. กาลิมันตันใต้ เมืองหลวง ปันจาร์มาลิน

๑๖. กาลิมันตันกลาง เมืองหลวง ปาลังการายา

๑๗. กาลิมันตันตะวันตก เมืองหลวง ปอนเตียนัก

สุลาเวสี

๑๘. สุลาเวสีเหนือ เมืองหลวง แมนนาโต

๑๙. สุลาเวสีกลาง เมืองหลวง ปาตู

๒๐. สุลาเวสีใต้ เมืองหลวงอุจุง ปันดัง

๒๑. สุลาเวสีตะวันออกเฉียงใต้ เมืองหลวง เกนดารี

มาลุกู

๒๒. มาลุกู เมืองหลวงอัมบอน

นูซา เทงการา และบาห์ลี

๒๓. บาห์ลี เมืองหลวงเดนมปาซาร์

๒๔. นูซา เทงการาตะวันตก เมืองหลวง มะดาราบ

๒๕. นูซา เทงการาตะวันออก เมืองหลวง กูบิง

อิเรียน ซยา

๒๖. อิเรียน ซยา เมืองหลวงซยาปุระ

ตามโครงสร้าง หมูเกาะอินโดนีเซียแบ่งได้ ๓ ส่วน ดังนี้

ชาว สุมาตรา และกาลิมันตัน รวมทั้งหมู่เกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ทางฝั่งซุนดา มีอาณาเขตจากชายฝั่งมาเลเซียและอินโดจีน ที่ซึ่งระดับน้ำลึกไม่เกิน ๗๐๐ ฟุต อิเรียน ซยา และเกาะอารุ ที่อยู่ทางฝั่งซายัด มีอาณาเขตจากฝั่งออสเตรเลียทางเหนือ ระดับน้ำความลึกพอ ๆ กัน

หมู่เกาะนูซา เทงการา มาลุกู และสุลาเวสี ตั้งอยู่ระหว่างเขตสุดทั้งสองนั้น ระดับน้ำมีความลึกถึง ๑๕,๐๐๐ ฟุต ความแตกต่างระหว่างเขตกลางและเขตสุดทั้งสองนี้ จะเห็นได้จากที่ราบชายฝั่งในสุมาตรา ชาว กาลิมันตัน และอิเรียน ซยา ที่มีความเจริญมากกว่า นูซา เทงการา มาลุกู และสุลาเวสี

เมื่อที่พื้นดินของอินโดนีเซียส่วนใหญ่ปกคลุมไปด้วยป่าดงดิบหนาแน่น ความอุดมสมบูรณ์ของดินมีมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการระเบิดของภูเขาไฟ เช่น บนเกาะซวานัน เต็มไปด้วยภูเขาไฟ และในจำนวนภูเขาไฟ ๑๑๕ ลูกนั้น จะมี ๑๕ ลูกที่กำลังคุกรุ่นอยู่ ลาวาของภูเขาไฟมีแร่ธาตุที่ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์

ข้อได้เปรียบอีกประการหนึ่งของชาวก็คือ ที่ราบชายฝั่งไม่เป็น

บึงกว้างเหมือนกับสุมาตรา กาลิมันตัน และอิเรียน ซยา ไม่มีแนวหินปะการังแบบเกาะสุลาเวสี บนเกาะสุมาตรา เมื่อเร็ว ๆ นี้ มีการระเบิดของภูเขาไฟหลายครั้ง แม้ว่าพวกแร่ธาตุที่ออกมาส่วนใหญ่จะเป็นกรด แต่มีความอุดมสมบูรณ์น้อยกว่าในซวา

ส่วนอิเรียน ซยา การระเบิดของภูเขาไฟน้อยมาก และมีร่องรอยว่าดินได้เริ่มสลายตัวลง

ตราประจำชาติและความหมาย

ตราประจำชาติเป็นรูปครุฑตามเทพนิยายอินโดนีเซีย เป็นเครื่องหมายแห่งอำนาจ ที่ครุฑมีโล่แฉวงรูปคล้ายหัวใจ หมายถึงถึงการต่อสู้ป้องกันดินแดนและชาวเมือง ปีกข้างหนึ่งมีขน ๑๗ ขน ที่หางมี ๘ ขน เพื่อเป็นที่ระลึกถึงวันสำคัญในประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซีย คือ วันที่ ๑๗ แห่งเดือนที่ ๘ (สิงหาคม) ค.ศ.๑๙๔๕

อักษรที่ครุฑเหยียบเป็นภาษาอินโดนีเซียโบราณ (ภาษาควี) แปลว่า "ความสามัคคีระหว่างต่างเหล่า" แสดงเจตนาของชนในแคว้นทั้งหลายในอินโดนีเซียว่า ได้ร่วมสามัคคีกัน คำขวัญที่เขียนไว้นี้ ได้มาจากคำโคลงชาวแต่โบราณกาล ซึ่ง มาปู ดันตุลา กวีเอกคนหนึ่งในสมัยมัชปาหิต ได้นิพนธ์ไว้

สี่เหลี่ยมทองคำอันเป็นสี่ตัวครุฑ แสดงถึงความรุ่งเรืองแห่งประชาชาติและเกียรติแห่งรัฐสีแดงขาวบนพื้นโล่ได้มาจากสี่ธงชาติเดิม เส้นขอบบนโล่หมายถึงถึงเส้นอิเควเตอร์ผ่านเกาะสุมาตรา

กาลิมันตัน (บอร์เนียว) ซูลาเวซี (ซูลีบีต) และอิเรียน (นิวกินีส์) เส้นนี้เป็นเครื่องหมายสำคัญเตือนใจว่า อินโดนีเซีย เป็นรัฐเดี่ยวเท่านั้นบนทางผ่านของเส้นแอกเตอร์ที่ได้คืนมาซึ่งเอกราชและอธิปไตย ด้วยวิธีอันเหมาะสม

ภาพทั้ง ๕ เชนโลโก้ หมายถึง หลักสำคัญ ๕ ประการแห่งรัฐที่เรียกว่า ปัญจศีลา

ดาว หมายถึงความยึดมั่นในพระเจ้า

หัวกระบือป่า หมายถึงอำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชน

ต้นไม้ หมายถึงชาตินิยม

กิ่งฝ้ายและรวงข้าว หมายถึงความยุติธรรมในสังคม

โซ่ หมายถึงมนุษยธรรมและหลักสหภาพในระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

ตอนที่ ๓

ผมมองอินโดนีเซีย

ผมไปอินโดนีเซียครั้งนี้ แม้ได้เห็นเมือง พบคนเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับพื้นที่อันกว้างใหญ่

ไพศาล ประชากรเกือบ ๒๐๐ ล้าน แต่ผมสามารถพูดถึงเท่าที่ผมมองเห็นได้หลายเรื่อง

๑. เรื่องคน ผมวาดภาพคนอินโดนีเซียก่อนไปเห็นไว้ผิดจากที่เห็นจริงไปมาก ก่อนไปผมคิดว่าคนอินโดนีเซียเหมือนกับคนทั่วโลกที่นับถือศาสนาอิสลาม คือ เครื่องครัดทางหลักศาสนา อยู่แบบสังคมนุสลิมและมีระเบียบแบบแผนของมุสลิมอย่างเคร่งครัด เมื่อไปพบและสังสรรค์ด้วย พบว่าคนอินโดนีเซียไม่ต่างอะไรกับคนไทยในประเทศไทยทุกภาค คือ หน้าตา อิมเข้มแจ่มใสร่าเริง คบง่าย ไม่มีพิธีรีตองมากมาย คล่องแคล่วเหมือน ๆ กับคนฟิลิปปินส์ คนอินโดนีเซียคงมีความสัมพันธ์กับคนไทยมาช้านานในอดีตกาล คบกันไม่นานารู้สึกมีความคุ้นเคยกันเร็ว เหมือนกับคารพเพื่อนเก่า ไม่เหมือนกับคนบางชาติ คบกันนานเท่าใดก็ไม่สนิทสนม

พูดถึงคนแล้ว ควรพูดถึงขนบธรรมเนียม อาหารการกินควบคู่ไปด้วย

๘๖ รุสมินแล

ขนบธรรมเนียมของอินโดนีเซีย นั้นคล้ายกับไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคใต้ การละเล่นก็คล้าย ๆ กัน แยกเมืองของอินโดนีเซียมักถูกนำไปสู่อุปกรณ์เรื่อง “รามายณะ” หรือโขนเรื่อง “รามเกียรติ์” ดูหนังตลุง ของที่ระลึกที่คนไทยชอบซื้อกลับบ้าน นอกจากไม่แกะสลักแล้ว อีกอย่างหนึ่งคือ รูปปั้นตัวละครในเรื่องรามายณะและตัวหนังตลุง ภาษาที่พูดกันทุกเมืองที่ผมไป คนปัตตานีที่พูดภาษาอื่นคือภาษาอาวี สามารถพูดคุยกับชาวอินโดนีเซียรู้เรื่อง คนอินโดนีเซียบอกว่าภาษาอาวีกับภาษาอาวีเหมือนกัน คนปัตตานีบอกว่าภาษาอาวีที่เราพูดกันที่ปัตตานีนั่น หากจะเทียบก็เทียบเหมือนภาษากลางของเรา ภาษาอาวีก็เหมือนภาษาอีสานของเรา

อาหารการกินของอินโดนีเซีย เหมือนกับอาหารทางภาคใต้ทุกอย่าง ทั้งอาหารคาวและของหวาน องค์ประกอบการปรุงก็เหมือนกันรสชาติแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย มีอยู่มือหนึ่งที่คณะของเราประทับใจมาก และรับประทานกันเต็มที่ เป็นอาหารเที่ยง ณ กัดดาการอันมีชื่อของยอร์คยาгада ประกอบด้วยไก่ทอด น้ำพริก และข้าวสวยเพียงสามอย่างเท่านั้น และต้องทานด้วยมือ

๒. ภูมิประเทศและทรัพยากร อินโดนีเซียมีภูมิประเทศที่เป็นเกาะและภูเขา มาก มีทะเล จึงเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์เรื่องทรัพยากรทั้งบนดินและในทะเล อินโดนีเซียมีบ่อน้ำมันและเป็นสมาชิกของกลุ่มโอเปก มีก๊าซ

ธรรมชาติ ผมได้มีโอกาสเดินทาง โดยรถยนต์ระหว่างเมืองต่อเมือง ได้เห็นการทำมาหากินของคน

อินโดนีเซียแล้วอยากพูดถึง คือ การทำนาบนไหล่เขา ดังที่พูดแล้วว่าอินโดนีเซียมีภูเขามาก ผมไปเห็น ๓ เมือง ไม่พบที่ราบเลย มีแต่ภูเขา การทำนาข้าว เขาทำบนภูเขา อาจภูเขาเป็นชั้น ๆ ทำนาเหมือนบางพื้นที่ของฟิลิปปินส์ ที่อินโดนีเซีย ที่เห็นจากริมทางรถยนต์เห็น เรพบว่ามีนาไหล่เขาข้าวสุดสายดา ดูแบบทิวทัศน์ก็สวยงามน่าดู ผมถามเจ้าหน้าที่ไปด้วยว่าทำปีละกี่ครั้ง เขาบอกว่าทำปีละ ๓ ครั้ง ตามคันนาถ้าไม่ได้ปล่องว่างไว้ เขาปลูกพืชล้มลุกทุกชนิดบนคันนา เช่น เผือก พริก ถั่วฝักยาว ฯลฯ เป็นการเพิ่มผลผลิตอีกทางหนึ่ง ผมมาคิดคำนึงดูแล้วสันนิษฐานเอาว่าเมืองนั้นนอกจากฝนชุกแล้ว ระบบชลประทานคงดีด้วย แต่ไม่ได้ถามเรื่องชลประทานเพราะเคยพบว่าในสมัยโบราณคนอินโดนีเซียเก่งเรื่องนี้อยู่แล้ว

การปลูกยางพารา ได้เห็นคันยางพารา ทำให้นึกเหมือนกับอยู่ที่ภาคใต้ของไทยอยู่เสมอ ทุกครั้งที่ออกจากประเทศและพบสวนยางพารา อาจเกิดจากความเคยชินที่เกิดมาก็อยู่กับยางพาราตั้งแต่เด็กจนเริ่มแก่ พบคันยางพาราเหมือนพบเพื่อนเก่า แต่เพื่อนเก่าที่อินโดนีเซียไม่ค่อยประทับใจเท่าไร เพราะคันผอมและเอนไม่ตรงเหมือนเพื่อนเก่าที่เมืองไทย เห็นการปลูกยางพาราที่อินโดนีเซียแล้ว รู้สึกว่ายังด้อยกว่าการปลูกที่เมืองไทยมาก

ทรัพย์สินที่ขอเล่าเป็นเรื่องสุดท้าย คือการปลูกต้นสัก ผมและคณะนั่งรถยนต์จากเมืองสะบายัง (ชื่อเดียวกับตำบลสะบายัง ของอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี) อันเป็นเมืองหลวงของจังหวัด ความจริงคือรัฐวากลาง ไปเมืองข้างเคียง ใช้เวลาหลาย ๆ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมงที่ผ่านไปคือสวนป่าไม้สัก มีตั้งแต่ขนาดเท่าข้อมือ เท่าข้อมือหนึ่งคน โอบรอบ สองคน โอบรอบ และสามคน โอบรอบ คือมีทุกขนาด เนื้อที่เท่าใด จะถามคนอินโดนีเซียที่ไปด้วย คิดว่าเขาคงตอบไม่ถูกเพราะไม่ใช่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ แต่เป็นเจ้าหน้าที่วางแผนครอบครัว แต่ผมคะเนเอาว่าคงหลายแสนไร่ และทราบว่าการปลูกป่าไม้ดี ๆ มีอยู่มากตามที่ต่าง ๆ ในอินโดนีเซีย ซึ่งผมเชื่อโดยไม่มีเงื่อนไขว่าประเทศนี้คงมีไม้ดี ๆ อยู่มาก สังเกตได้จากเวลาเราไปดูการแกะสลักไม้เป็นรูปต่าง ๆ อันมีชื่อของอินโดนีเซีย เขามักจะคอยแนะนำเราว่าชิ้นไหนไม่ดี ชิ้นไหนดี ชิ้นที่ไม่ดี เขาบอกว่าเนื้อไม้ไม่ดีเพราะสลักจากไม้สัก ชิ้นที่ดีทำมาจากไม้มะเกลือ แต่ก็อดประทับใจไม่ได้ว่าอินโดนีเซียได้เริ่มการปลูกสวนป่ามานานเต็มทีแล้ว ดูได้จากขนาดต้นไม้สักที่ผมว่า บังเอิญหลังจากกลับจากดูงานอินโดนีเซียได้ ๒ สัปดาห์ ผมต้องไปประชุมที่เยอรมันต่ออีก ๑ เดือน ได้เห็นการปลูกสวนสนอย่างมโหฬารอีกแห่งหนึ่ง หากมีโอกาสจะเล่าสักเรื่องหนึ่งต่างหาก

แม้ว่าเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์หลายอย่าง แต่ประชาชนชาวอินโดนีเซียก็ยังยากจนอยู่มาก จนกว่าคนไทย รายได้ประชาชนยังต่ำ เงินเดือนข้าราชการก็ต่ำ ซึ่งดูแล้วตรงกันข้ามกับความเจริญที่เห็นทางวัตถุ ผมจะพยายามวิเคราะห์สาเหตุในหัวข้อต่อไป

๓. ต่างคนต่างชม ผมและผอ.ศูนย์พัฒนาภาคใต้ ได้พูดคุยกับจนท.ฝ่ายพัฒนาในระดับสูงของอินโดนีเซีย ทางเราพูดชมเขาว่าอินโดนีเซียพัฒนาได้เร็ว ทั้งที่เมื่อ ๑๐ ปีก่อน เคยเป็นประเทศที่เกือบล้มละลาย เพราะเป็นหนี้ต่างประเทศมาก แต่ขณะนี้การพัฒนาต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในเมืองจาการ์ด้านนี้ ดึกรามบ้านช่องสูง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ถนนกว้าง ๆ สะพานลอยก็มีทั่วไป นับเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุที่ทำได้เร็วและต่อเนื่องน่าชื่นชม นักพัฒนาของอินโดนีเซียก็ชมกลับมว่า ในบรรดาชาติเอเชียด้วยกัน เขายอมรับว่าเมืองไทยพัฒนาได้ดีกว่าทุกชาติ เฉพาะอย่างยิ่งนโยบายด้านการคลังของไทยที่ใช้นโยบายประหยัด พัฒนาตามกำลังของงบประมาณ ไม่กู้เงินมาพัฒนาอย่างไม่ลืมหูลืมตา ดังเช่นที่บางประเทศทำอยู่นั้น เป็นนโยบายที่มั่นใจได้ว่าเศรษฐกิจของไทยจะดีแน่ ๆ ทั้งสองฝ่ายถ้อยทีถ้อยยอม ต่างคนต่างปลื้มไม่เสร็จ ถูกคอกันเป็นอันมาก พูดก็พูดได้ไม่กระดากปากว่า ไทยกับอินโดนีเซียช่างละม้ายคล้ายกันไปเสียทุกอย่าง ภูมิประเทศ

ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากร
บุคคลก็คล้าย ๆ กัน เรายังเห็น
ต้องกันว่า ในกลุ่มประเทศเอเชีย
นั้น ไทยกับอินโดนีเซียน่าจะเป็น
ประเทศระดับแนวหน้าในอนาคต
เพราะมีความพร้อมเกือบทุกอย่าง
สำหรับจะพัฒนาให้ประเทศเจริญ
ขึ้น สิ่งที่เราขาดเหมือน ๆ กันคือ
คนที่พร้อมกันมาร่วมพัฒนา
ประเทศ ในขณะที่บางประเทศ
เช่นที่สิงคโปร์ ไม่มีทรัพยากรอะไร
เลย มีแต่คนที่มีคุณภาพ ก็สามารถ
พัฒนาประเทศได้ดี เมื่อใดที่เรา
สามารถสร้างคนที่มีคุณภาพได้มาก
เท่าใด โอกาสที่เราสามารถพัฒนา
ประเทศของเราให้เจริญขึ้นเร็ว
เท่านั้น

ผมขอแทรกพูดเรื่องเศรษฐกิจ
ของเมืองไทยไว้คราวนี้สักเล็กน้อย
แต่ขอออกตัวก่อนว่า ผมเป็น
ข้าราชการฝ่ายปกครอง ไม่ถนัด
เรื่องเศรษฐกิจเหมือนนักเศรษฐ-
ศาสตร์ นักการค้า นักการธนาคาร
แต่ผมมองอย่างชาวบ้าน โครอ่าน
หนังสือพิมพ์จะพบว่าพ่อค้าพูดว่า
เศรษฐกิจเมืองไทยแย่ นักการเมือง
ฝ่ายค้านก็ว่าแย่ ผมว่าน่าจะถาม
ชาวบ้านซึ่งมีอยู่ถึง ๘๐% ของ
ประเทศดูบ้างสิครับว่า เขาตอบว่า
อย่างไร เท่าที่ผมคุยกับชาวบ้านมา
๕ ปีที่รับราชการส่วนภูมิภาค ใน
หลายจังหวัดเท่าที่ผมได้คลุกคลี
อยู่อย่างใกล้ชิด ผมว่าเศรษฐกิจ
ระดับชาวบ้านดีขึ้น ดูได้ง่ายจาก
ตัวบ้านหรือเรือน ที่เปลี่ยนจาก
มุงแฝกมุงจาก เป็นกระเบื้อง เป็น
สังกะสี จรกฝาบ้านที่เป็นขัดแตะ
หรือสังกะสี เป็นไม้กระดานเป็นอิฐ
รดจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นในหมู่บ้าน

รดป๊อกพที่เพิ่มขึ้น เสื้อผ้าของเด็ก
ชั้นประถมที่แต่งไปโรงเรียน รอง
เท้าแตะ รองเท้าผ้าใบที่ชาวบ้าน
มีใช้ ซึ่งแต่ก่อนของเหล่านั้นไม่มี
เดี๋ยวนี้มี ถ้าไม่มีเงิน เขาจะหาซื้อ
มาจากไหน การเรียนต่อในชั้น
สูง ๆ ชั้นของเด็กบ้านนอกก็มี
มากขึ้น เมื่อผมเด็ก ๆ ก็ ๒๐ ปี
เท่านั้น ที่ตำบลบ้านผม เด็กที่ได้
เรียนมัธยมมีผมคนเดียว เพราะ
ผมเป็นลูกกำนัน ปัจจุบันเด็กตำบล
บ้านผมที่สงขลาเรียนมหาวิทยาลัย
กันทุกบ้าน เพราะพ่อแม่มีกำลัง
ส่งเรียน พ่อค้าว่าเศรษฐกิจแย่
ผมว่าชาวบ้านคงจะพูดว่าดีกว่า
เมื่อก่อน

๔. การปกครองท้องถิ่น ผม
ไปอินโดนีเซียครั้งนี้ ไม่ได้ไปดูงาน
ทางการปกครอง แต่ดูงานทางด้าน
ประชากรศึกษา ที่ถูกคือดูงาน
วางแผนครอบครัว จึงไม่ได้รับ
การชี้แจงเกี่ยวกับการปกครองโดย
ตรง แต่อาศัยเป็นเจ้าพนักงานฝ่าย
ปกครองอาชีพ จึงให้ความสนใจ
การปกครองไปโดยอัตโนมัติ สาระ
ที่จะเขียนต่อไปนี้ ได้จากการอ่าน
หนังสือบ้าง สอบถามฝ่ายอินโด-
นีเซียเอาเองบ้าง ไม่กระจำนัก
เขียนพอให้เนื้อหาพอออกกลาง ๆ
เท่านั้น

อินโดนีเซียเป็นสาธารณรัฐ
ซึ่งต่างกับประเทศไทยที่เป็นรัฐ
เดี่ยว เขาแบ่งเขตการปกครองเป็น
ต่าง ๆ รวม ๒๖ จังหวัด เขาใช้
คำว่า Province เหมือนกัน มีผู้
บังคับบัญชาสูงสุด เขาเรียกว่า
Governor แต่จังหวัดและผู้ว่าราชการ
จังหวัด ของอินโดนีเซียไม่ใช่
จังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด

ของไทย เพราะพื้นที่ของแต่ละ
จังหวัดกว้างใหญ่ไพศาล ประชากร
ก็มากมาย ยกตัวอย่าง จังหวัดชวา
กลางอันมีเมืองหลวงคือ เราบริง
นั้นมีประชากรถึง ๒๖ ล้านคน
จังหวัดแต่ละจังหวัดมีเมืองที่ขึ้นอยู่
ในบังคับบัญชามาก ที่สำคัญแต่ละ
จังหวัดมีเมืองหลวงของตนเอง
ฉะนั้นคำว่าจังหวัด (Province) ของ
อินโดนีเซีย น่าจะเป็นรัฐ (State)
ของระบบสากล ส่วนถ้า Governor
อ้างเทียบ Governor ของสหรัฐคง
ใกล้เคียงกัน แต่ที่แน่ Governor
ของอินโดนีเซีย กับ Governor ของ
ไทย ต่างกันมาก ทั้งอำนาจหน้าที่
และความสำคัญ Governor ของ
อินโดนีเซียนั้นใหญ่โตมาก เจ้า-
หน้าที่ระดับกลางของกรมวางแผน
ครอบครัวที่มาเป็นที่เล็งใจในคณะ
ดูงานของเรา เสาให้ผมฟังว่าตั้งแต่
เขาเกิดมายังไม่เคยมีวาสนาได้พูด
กับ Governor หรือ Vice Gov.
ของเขามาก่อน เพิ่งได้พูดคุยกับ
Governor และ Vice Gov. ของไทย
เป็นครั้งแรกในชีวิต

การใช้ชื่อเรียกตำแหน่งที่
ต้องรับผิดชอบงานคล้าย ๆ กันนี้
ทำความเข้าใจในการติดต่อสัม-
พันธ์กันพอสมควร เพราะบางคำ
ใช้เหมือนกัน แต่ฐานะแตกต่าง
กันมาก เช่นคำว่า Governor บาง
ประเทศไม่ใช่อำนาจ แต่ความรับ
ผิดชอบคล้ายกัน แต่กลับไปใช้คำว่า
Prime Minister ก็มี President ก็มี
เวลา Governor ไทยไปอินโดนีเซีย
รู้สึกว่าตัวเองใหญ่โตไม่ใช่เล่น
แต่เวลาไปเยอรมัน รู้สึกกระจอก
เต็มที เพราะพวกเขาไม่ค่อยรู้จักว่า
Governor ไทย เล็กใหญ่แค่ไหน □

